

"שברי טילים"

לייחס את כל המכונית כולה ולתת לה שם סייף... הסודר והאבן והסייף הם כולם כלי הריגה, ולכן שייך לאסרם בהנאה ולחייבם קבורה, משא"כ מכונית שהיא עשויה למרכב ולמשא, וקשה להחיל עליה שם של כלי הריגה" (חשוקי חמד סנהדרין מה:)

ועוד: "טרקטור לא דומה לכל כלי ההריגה שהם אבן סייף וסודר דהם כלים שדרכם לשמש להריגה, וכל העולם מייחדים אותם לכך, לעומת זאת הטרקטור, במקרה הרגו עמו, אבל אין דרכו לשמש כלי הריגה. ואף אחד בעולם לא נוהג בצורה כזאת להמית אדם ולכן אין לו שם של כלי הריגה" (חשוקי חמד שם²).

הם פנו למנהל התערוכה, שרידי הטיל – שהוא ודאי כלי המיוחד להריגה, כיצד הוא מוצג לעין כל?

המנהל השיב: אנו רוצים לקיים בכך "זכור את אשר עשה לך..." – המחשה מועילה!

הם שטחו בפניו את הדיון ההלכתי והלה פנה ל"רב התערוכה" (כפי שראוי שיהיה בכל תערוכה!), הלה השיב שהוא אישר את הצגת שרידי הטיל על פי תשובת הרב הראשי הגרעי"ה הרצוג זצ"ל שנטה להיתירא³, ונקט שרק בהרוגי בית דין נאמר דין זה של קבורת הסייף וכו'.

עוד הוא הוסיף בלחשישה: "כנראה לא סרקתם את הקוד שתחת המוצג ואז הייתם מגלים שכלל לא מדובר בטיל המקורי אלא ב"העתק"⁴, הצבא לא מאשר לנו להציג שברי טילים". ולתמיהת המבקרים על הטעיה אפשרית, השיב הרב שבכניסה לתערוכה ישנו שלט גדול: "תערוכת הדמיה"!

"ואנחנו קמנו ונתעורר"

בכניסה לתערוכה שהיתה פתוחה לקהל ללא תשלום במשך כל ימות השנה עמד ש"ט: "אין לקרוא את ההסברים שבדף שתחת המוצגים בשבת". ובסריקת קוד שהיה צמוד לשלט, הוסבר בקצרה דין איסור קריאת כתב המהלך תחת הדיוקנא ותחת התמונה בשבת (שו"ע או"ח סימן ש"ז ט"ו), הומלץ לפנות לרב לקבל הוראות מפורטות.

בתערוכה הוצגו שברי טיל. בהסבר שתחת המוצג נכתב שטיל זה פגע בבית בו שהו אנשים שנהרגו במלחמה, הי"ד.

אחד המבקרים תמה: "וכי טיל זה אינו חייב קבורה"? וחבירו תמה: "ממתי קוברים טילים"?

הלה ציטט מדברי הגמרא בסנהדרין (דף מה:): "אחת אבן שנסקל בה ואחת עץ שנתלה עליו ואחד סייף שנהרג בו ואחד סודר שנחנק בו כולן נקברין עמו... בתפיסתו". – כלומר גורם המיתה דינו קבורה.

חבירו לא הבין – מה ההגיון בדבר?

המסביר הסביר שרש"י ביאר שהדבר נלמד מכפילות בפסוק ("מקבור תקברנו"), והרמב"ם (פרק ט"ו מסנהדרין הל' ט') ביאר: "שהעץ שנתלה עליו נקבר עמו, שלא יהא לו זכרון רע ויאמרו זה העץ שנתלה עליו פלוני"¹.

בתערוכה הוצג גם טרקטור ששימש מחבל לביצוע פיגוע באמצעות כף הטרקטור: "האם לדעתך צריך לקבור גם את הטרקטור"? האם מכונית שהיתה מעורבת בתאונה עם נפגעים רח"ל אסור לתקנה ויש לקבור אותה – האם קיים ביטוח לדבר?

הלה ציטט בשם הגר"נ קרליץ זצ"ל: "קשה

² וצ"ע שהרי אחרונים (עיין הערה 1) דנו על קבורת חבל תליה, והחבל אינו מיועד דקא לכך.
³ עיין הערה 1 וחלק על הקול מבשר, ע"ש.
⁴ ולא חשש ל"מראית עין".

¹ האם יש נפ"מ בין הטעמים? עיין קול מבשר א' נ"ח, פסקים וכתבים (הגרא"ה הרצוג זצ"ל) חלק ה' סימן קי"ז. וע"ע תחומין כ"ז עמ' 441: "חפץ שנהרג בו אדם – האם חייב קבורה" מאת ר' מאיר אברהם.